

^ Přímý kontakt s přírodninami v jejich životním prostředí patří jistě k nejúčinnějším způsobům poznávání živé přírody, protože je často spojen s bezprostředním citovým prožitkem žáků. Tento předpoklad je mezi učiteli všeobecně rozšířen a uznáván, nebyl však zatím u nás experimentálně zkoumán a potvrzen. Lze proto jen uvítat téma diplomové práce, ve které si autorka stanovila za cíl porovnat krátkodobý a dlouhodobý vzdělávací efekt terénní výuky s výukou klasickou, a to v tematickém celku „Ekosystémy“. Formulovala si k tomu 10 logicky postavených a navazujících pracovních hypotéz, které následně ověřovala metodou didaktických testů (pretest, posttest 1 a posttest 2) a dotazníků. Výsledky potom analyzovala, statisticky vyhodnocovala a komparovala. Didaktický průzkum proběhl přitom na vzorku 102 žáků ze 3 gymnázií, kde byla vždy jedna skupina experimentální a jedna skupina kontrolní. Terénní výuka formou exkurze proběhla v chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko.]

Práce má celkový rozsah 80 stran vlastního textu (včetně fotografií, mapek a grafů), přibližně stejného rozsahu je i příloha (zahrnuje přípravy na vyučování, pracovní listy, zadání testů a dotazníkové položky). Strukturace do kapitol je logická a plně odpovídající záměru diplomantky. Zvláště ocenit je potřeba pedagogickou stránku práce, koncepci didaktického experimentu, jeho provedení, vyhodnocení i interpretaci výsledků. V tom spatřuji také teoretický přínos práce, vypracování příprav a pracovních listů pak považuji za přínos pro školní praxi.

V kapitole označené „Úvod“ diplomantka charakterizuje teoretická východiska práce na základě podrobné literární rešerše. Následující kapitola „Cíle a hypotézy“ jasně a srozumitelně formuluje základní i dílčí cíle diplomového úkolu včetně pracovních hypotéz. V dalším oddíle „Charakteristika území“ popisuje diplomantka sledovanou oblast z hlediska geologického, geomorfologického, pedologického, klimatologického, zoologického, ale především pak botanického. Informace v této kapitole jsou zřejmě všechny přebrány z citovaných literárních pramenů; domnívám se však, i když vím, že to nebylo cílem práce, že by po biologické stránce jistě text oživil výsledek vlastní floristické inventarizace zmíněného území. Těžiště didaktického oddílu tvoří následující dvě kapitoly, z nich první („Metodika“) uvádí použité metody pedagogického výzkumu, druhá („Výsledky“) pak podrobně popisuje, statisticky vyhodnocuje a graficky vyjadřuje získané výsledky a informace. Cennou kapitolou je samozřejmě i „Diskuse“. V ní se autorka podle mě zdařile pokusila vysvětlit a vhodně interpretovat závěry, ke kterým při řešení diplomového úkolu došla. Ty jsou pak ještě stručně shrnuty v konkrétních bodech závěrečné kapitoly („Závěr“). Přehled použité literatury též svědčí o solidním přístupu diplomantky k problému, a to nejen značným počtem pramenů, ale i hojným využíváním cizojazyčných zdrojů.

↑ Přes všechny nesporně kladné stránky práce uvádím v následující části oponentského posudku některé drobné připomínky a poznámky, které mají většinou pouze formální charakter a nijak celkovou úroveň elaborátu nesnižují:

- str. 25 – překlep, má být *Anthericum* (ne *Antericum*)
- str. 24 i v přílohách pro žáky – není jednota v používání české a latinské binomické nomenklatury (proč např. jen rod řešetlák a líska, proč v latině *Rhamnus sp.* a *Corylus sp.*, když se jedná o rody zastoupené v naší volné přírodě pouze jedním druhem) – zřejmě se jedná o doslovný přenos informace z jiného literárního zdroje
- str. 16 a 17 - diplomantka uvádí přesně a dobře formulované a očíslované pracovní hypotézy; výsledky jejich ověření jsou sice obsaženy v diskusi i v závěrech, ale již ne tak přehledně
- v rámci diskuse při obhajobě by měla diplomantka naznačit, jaké vidí možnosti tyto jistě cenné výsledky pedagogického experimentu prezentovat širší učitelské veřejnosti;

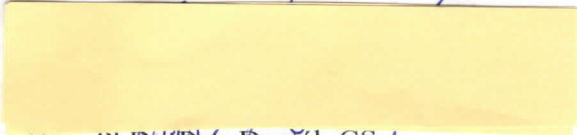
exkurze se totiž stávají na školách stále větším problémem jak z důvodů časových a finančních, tak i z důvodu nedostatečné znalosti přírodnin mnohými učiteli

Závěry

Celkově mohu konstatovat, že se jedná o diplomovou práci velmi zdařilou, a to jak po stránce formální, tak i didakticko-biologické. Diplomantka prokázala schopnost stanovit si nosný pedagogický problém, formulovat pracovní hypotézy, zvolit vhodnou metodiku k jeho řešení, pracovat s odbornou literaturou i organizovat a vést náročnou formu výuky jakou beze sporu je exkurze. **Vzhledem k tomu, že předložený elaborát jednoznačně splňuje všechna kritéria kladená na diplomovou práci, doporučuji ji k obhajobě a hodnotím**

– v ý b o r n ě –

V Praze dne 15. května 2009

Doc. PhDr. Petr Dostál, CSc.,
UK v Praze – Pedagogická fakulta